

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)
den 29 september 2000 *

I mål T-55/99,

Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM), Madrid
(Spanien), företrädd av advokaten J. Pérez Villar, Madrid, Calle López de Hoyos
322, Madrid,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av J. Guerra Fernández och
D. Triantafyllou, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress:
rättstjänsten, C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 98/693/EG av
den 1 juli 1998 om det spanska stödprogrammet för anskaffning av industriella

* Rättegångsspråk: spanska.

fordon, Plan Renove Industrial (augusti 1994—december 1996) (EGT L 329, s. 23), i den mån beslutet i artiklarna 3 och 4 förklarar att visst stöd är rättsstridigt och oförenligt med den gemensamma marknaden samt ålägger att stödet skall återkrävas,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts samt domarna J. Azizi, R.M. Moura Ramos, M. Jaeger och P. Mengozzi,
justitiesekreterare: byrådirektören J. Palácio Gonzalez,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 11 april 2000, som parterna avstått från,

följande

Dom

Twistens bakgrund och tillämpliga bestämmelser

- 1 Förevarande mål avser kommissionens beslut 98/693/EG av den 1 juli 1998 om det spanska stödprogrammet för anskaffning av industriella fordon, Plan Renove

Industrial (augusti 1994—december 1996) (EGT L 329, s. 23, nedan kallat det ifrågasatta beslutet).

- 2 Den spanska regeringen antog den 28 juli 1994, utan föregående anmälan till kommissionen, stödprogrammet "Plan Renove Industrial" (nedan kallat PRI) avsett för fysiska personer, små och medelstora företag (nedan kallade SMF), offentliga regionala företag och lokala företag som tillhandahåller offentliga tjänster. Detta program, som ursprungligen skulle vara tillämpligt från augusti 1994 till december 1995, förlängdes till och med 1996 års slut.
- 3 PRI reglerades av en överenskommelse av den 27 september 1994 mellan Instituto de Crédito Oficial (nedan kallat ICO) och det spanska industri- och energiministeriet. Enligt denna överenskommelse hade ICO till uppgift att sluta medlingskontrakt med en rad finansinstitut för att de skulle genomföra PRI och få ersättning från ICO i efterhand.
- 4 Den omtvistade åtgärden bestod av ett räntebidrag för krediter som beviljats för inköp eller leasing av industriella fordon med avsikt att köpa desamma. Krediterna kunde täcka upp till 70 procent av det nya fordonets totalvärde (exklusive mervärdesskatt) och hade en löptid på fyra år utan någon period med amorteringsfrihet. Garantierna förhandlades mellan mottagaren och finansinstitutet.
- 5 Den ursprungliga budgeten för PRI var på cirka 9 miljarder spanska pesetas (ESP). De krediter som var öppna för ICO uppgick till 100 miljarder ESP. Det maximala stödet var 93 196 ESP per kreditmiljon.

6 Räntebidraget avsåg finansiering av fem kategorier av industriella fordon:

- påhängsvagnar och lastbilar på över 30 ton,
- industriella fordon på mellan 12 och 30 ton,
- industriella fordon på mellan 3,5 och 12 ton,
- modifierade personbilar, kommersiella skåp- och varubilar samt industriella fordon på upp till 3,5 ton, och
- bussar.

7 Ett villkor för att erhålla räntebidraget var att ett fordon som registrerats för mer än tio år sedan (sju år för dragfordon för landsvägstrafik) slutgiltigt togs bort från marknaden. Intyget som visade att fordonet hade tagits ur trafik utfärdades av Dirección General de Tráfico (statliga trafikmyndigheten).

8 Mellan den 9 februari 1995 och den 20 februari 1996 begärde kommissionen upplysningar från Konungariket Spanien angående PRI, som kommissionen fått kännedom om via en icke-officiell källa. Konungariket Spanien besvarade denna begäran genom skrivelser av den 6 mars och den 26 juli 1995 och av den 14 mars 1996.

- 9 Genom en skrivelse av den 26 juni 1996 informerade kommissionen Konungariket Spanien om sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 i EG-fördraget (nu artikel 88.2 EG). Den uppmanade Konungariket Spanien att inge yttrande. De övriga medlemsstaterna och andra berörda parter informerades om beslutet att inleda förfarandet och uppmanades att ge in sina eventuella yttranden genom att skrivelsen offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* av den 13 september 1996 (EGT C 266, s. 10). I detta meddelande tillkännagav kommissionen att den ansåg att PRI var rättsstridigt och den uttryckte sina tvivel över dess överensstämmelse med den gemensamma marknaden.

- 10 Konungariket Spanien lade fram sina synpunkter genom en skrivelse av den 26 juli 1996, registrerad hos kommissionen den 1 augusti 1996. Offentliggörandet i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* gav inte upphov till några reaktioner från någon berörd tredje part. Efter en begäran från kommissionen om kompletterande information, av den 19 december 1996, lämnade Konungariket Spanien vissa upplysningar vid ett sammanträde med kommissionen som hölls den 14 januari 1997 samt genom en skrivelse av den 12 februari 1997.

- 11 Först per fax och sedan i en skrivelse av den 19 november 1997 begärde kommissionen att Konungariket Spanien skulle tillhandahålla ytterligare information om de stödmottagande företag som inte har transporttjänster som sin huvudsakliga verksamhet och som endast bedriver verksamhet på lokala marknader. Konungariket Spanien svarade genom skrivelser av den 27 november 1997 och den 20 februari 1998 på denna begäran.

- 12 Den 1 juli 1998 fattade kommissionen det omtvistade beslutet.

13 Detta beslut innehåller följande bestämmelser:

”Artikel 1

Stöd som mellan augusti 1994 och december 1996 beviljats inom ramen för [PRI] till regionala offentliga företag och företag som tillhandahåller lokala offentliga tjänster, i form av räntesubventioner på lån för anskaffning av industriella fordon, i enlighet med samarbetsavtalet av den 27 september 1994 mellan spanska industri- och energiministeriet och [ICO], utgör inte statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Artikel 2

Stöd som beviljats till fysiska personer eller [SMF], som bedriver annan verksamhet än transportverksamhet på endast lokal och regional nivå, för anskaffning av industriella fordon av kategori D, utgör inte statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Artikel 3

Allt annat stöd som beviljats till fysiska personer eller [SMF] utgör statligt stöd i enlighet med artikel 92.1 i fördraget och är olagligt och oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 4

Spanien skall upphäva och återkräva det stöd som anges i artikel 3. Stödbeloppet skall betalas tillbaka enligt den nationella lagstiftningens bestämmelser, inklusive upplupen ränta. Räntan skall beräknas enligt den referenssats som använts vid beräkningen av regionala stödprogram, och skall löpa från och med den dag då det olagliga stödet beviljades till den dag då det faktiskt betalas tillbaka.

Artikel 5

Den spanska regeringen skall inom två månader från delgivningen av detta beslut informera kommissionen om de åtgärder som den har vidtagit för att följa beslutet.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.”

Förfarandet och parternas yrkanden

- 14 Mot denna bakgrund har sökanden, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 25 februari 1999, väckt förevarande talan.

- 15 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogiltigförklara artiklarna 3 och 4 i kommissionens beslut av den 1 juli 1998 om det spanska stödprogrammet för anskaffning av industriella fordon (PRI), och
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 16 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogilla talan, och
 - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.
- 17 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten att inleda det muntliga förfarandet, efter att ha vidtagit åtgärder för processledning bestående i en rad skriftliga frågor som ställts till svaranden. Svaranden besvarade genom skrivelse av den 10 mars 2000 dessa frågor. Dessa svar kompletterades genom skrivelse av den 21 mars 2000.
- 18 Sökandens ombud meddelade, genom skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 4 april 2000, att den på grund av interna politiska skäl hänförliga till sökanden inte skulle närvara vid förhandlingen som bestämts till den 11 april 2000.

- 19 Svaranden angav, genom skrivelse till förstainstansrättens kansli av den 10 april 2000, att också den under dessa omständigheter avstod från att närvara vid denna förhandling.
- 20 Den 11 april 2000 konstaterade förstainstansrätten att parterna uteblev från förhandlingen.

Upptagande till sakprövning

- 21 Villkoren för att en talan grundad på artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse) skall kunna tas upp till sakprövning tillhör tvingande rätt. Förstainstansrätten kan därför på eget initiativ pröva dessa villkor. Förstainstansrättens prövning är inte begränsad till invändningar om rättegångshinder som parterna gjort gällande (se domstolens dom av den 23 april 1986 i mål 294/83, *Les Verts mot Europaparlamentet*, REG 1986, s. 1339, punkt 19; svensk specialutgåva, volym 8, s. 529).
- 22 I förevarande mål framgår det av det ifrågasatta beslutet att det stöd som avses i de av sökanden angripna artiklarna 3 och 4 berör fysiska personer och SMF som är verksamma i mycket olika ekonomiska sektorer, men som samtliga har varu- eller persontransporter som sin huvudsakliga eller sekundära verksamhet vilka förutsätter att industriella fordon används (se bland annat punkt IV, åttonde stycket i övervägandena).
- 23 Sökanden är emellertid den spanska centralorganisationen för godstransporter, som är en yrkessammanslutning bildad enligt spansk rätt. Enligt fast rättspraxis kan en sammanslutning som skall tillvarata företags gemensamma intressen väcka talan om ogiltigförklaring av ett slutligt beslut av kommissionen beträffande statligt stöd endast om de berörda företagen hade kunnat göra det var för sig (se bland annat domstolens domar av den 10 juli 1986 i mål 282/85, *DEFI mot kommissionen*, REG 1986, s. 2469, punkt 16, och av den 7 december 1993 i mål C-6/92, *Federmineria m.fl. mot kommissionen*, REG 1993,

s. I-6357, punkt 17) eller om sammanslutningen har ett eget intresse av att väcka talan, exempelvis på grund av att dess ställning som förhandlingspartner har påverkats av den rättsakt som begärs ogiltigförklarad (domstolens dom av den 24 mars 1993 i mål C-313/90, CIRFS m.fl. mot kommissionen, REG 1993, s. I-1125, punkterna 29 och 30, svensk specialutgåva, volym 14, s. 83, och förstainstansrättens dom av den 12 december 1996 i mål T-380/94, AIUFFASS och AKT mot kommissionen, REG 1996, s. II-2169, punkt 50).

- 24 I förevarande mål är det ostridigt mellan parterna att sökanden genom förevarande talan avser att tillvarata de individuella intressena för vissa av sina medlemmar. Av ansökan och av de till ansökan bilagda stadgarna för sökanden framgår det nämligen att sökanden i denna tvist tillvaratar intressena för dem av sina medlemmar som, i egenskap av SMF, vanligtvis ägnar sig åt vägtransporter av varor och som beviljats ifrågavarande stöd och som skall betala tillbaka det i enlighet med artikel 4 i det ifrågasatta beslutet.
- 25 Härav följer att sökanden endast är behörig att väcka talan om ogiltigförklaring av artiklarna 3 och 4 i det ifrågasatta beslutet såvitt dessa artiklar förklarar att det stöd är rättsstridigt och oförenligt med den gemensamma marknaden som, inom ramen för PRI, beviljats de spanska SMF som är sökandens medlemmar och vars vägtransporter av varor utgör den huvudsakliga verksamheten.

Prövning i sak

- 26 Till stöd för sin talan om ogiltigförklaring har sökanden åberopat tre grunder.
- 27 Genom den första grunden, som avser åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, vill sökanden uppnå ogiltigförklaring av artikel 4 i det ifrågasatta beslutet. Genom den andra grunden, som avser åsidosättande av

artiklarna 92.1 i EG-fördraget (nu artikel 87.1 EG i ändrad lydelse) och 190 i EG-fördraget (nu artikel 253 EG) samt i andra hand av artikel 92.3 c i fördraget, vill sökanden uppnå ogiltigförklaring av artikel 3 i nämnda beslut. Genom den tredje grunden, som avser åsidosättande av proportionalitetsprincipen, principen om skydd för berättigade förväntningar, principen om likabehandling och principen om "förbud mot godtycklig behandling", liksom av motiveringsskyldigheten, vill sökanden liksom genom den första grunden, uppnå ogiltigförklaring av skyldigheten att återkräva stödet som anges i artikel 4.

- 28 I enlighet med själva beslutets struktur i det ifrågasatta beslutet, och eftersom talan endast behöver prövas på de grunder som avser ogiltigförklaring av artikel 4 i beslutet om den inte vinner bifall på grunden avseende ogiltigförklaring av artikel 3, kommer förstainstansrätten att först bedöma den andra grunden. Den första och den tredje grunden kommer därefter att prövas gemensamt, eftersom de båda avser ogiltigförklaring av artikel 4 samt eftersom de delvis överlappar varandra innehållsmässigt.

1. Den andra grunden som syftar till ogiltigförklaring av artikel 3 i det ifrågasatta beslutet: Åsidosättande av artiklarna 92.1 och 190 i fördraget och i andra hand av artikel 92.3 c i fördraget

- 29 Denna grund delas in i tre delar. I den första delen har kommissionen klandrats av sökanden för att ha ansett PRI vara en selektiv åtgärd. I den andra delen har sökanden bestritt att PRI har snedvridit konkurrensen och påverkat handeln mellan medlemsstaterna. I den tredje delen har sökanden gjort gällande att PRI under alla omständigheter borde ha förklarats vara förenligt med den gemensamma marknaden med stöd av artikel 92.3 c i fördraget.
- 30 Innan förstainstansrätten prövar de olika delgrunderna skall det betonas att sökanden inte bestritt att åtgärden i PRI utgjort en subvention på så sätt att den möjliggjort för stödmottagarna att förvärva ett industriellt fordon till reducerat pris. Sökanden har själv bekräftat att "utan detta stöd skulle [de] svårligen ha

kunnat bestrida en sådan utgift”. Den har inte heller bestritt att denna åtgärd finansierats av budgeten för det spanska industri- och energiministeriet och att det sålunda är fråga om en statlig åtgärd.

- 31 Föremålet för sökandens förstahandsargument avseende denna grund hänför sig till de andra förutsättningarna för tillämpningen av artikel 92.1 i fördraget, det vill säga dels kravet på specifik karaktär, dels snedvridningen av konkurrensen och påverkan av handeln mellan medlemsstaterna.

Första delgrunden

- 32 Sökanden har gjort gällande att kommissionen felaktigt ansett att åtgärden i PRI inte är en generell åtgärd. Den har även åberopat att det föreligger en brist på motivering avseende det ifrågasatta beslutet i denna del.

Huruvida kommissionen gjort en riktig bedömning

— Parternas argument

- 33 Sökanden har först hävdats att åtgärden i PRI inte avsåg en given kategori mottagare utan en mängd möjliga stödmottagare som inte definierats på förhand. Till stöd för denna inställning har sökanden åberopat tre omständigheter.

- 34 För det första var PRI tillgängligt för alla fysiska personer och SMF som anskaffade ett nytt industriellt fordon i Spanien samtidigt som ett fordon som registrerats för mer än tio år sedan (sju år för dragfordon) slutgiltigt togs bort från marknaden. För det andra återfanns det inte i PRI något särskiljningskriterium grundat på förvärvarens nationalitet. Omständigheten att det borttagna fordonet skulle vara registrerat i Spanien innebar inte att transportföretag som inte var etablerade i den staten berövades möjligheten att ansöka enligt PRI. Det krävdes nämligen inte att stödmottagaren ägde det fordon som tagits ur trafik. För det fall ett utländskt transportföretag önskade komma i åtnjutande av subventionen var det följaktligen tillräckligt att det med ett lokalt transportföretag träffade ett avtal enligt vilket det senare företaget tog bort ett begagnat fordon från marknaden. För det tredje kunde fordon som importerats från andra medlemsstater beaktas i bedömningen av villkoret att ett fordon skulle tas ur trafik, under förutsättning att de registrerats i Spanien.
- 35 Sökanden har därefter betonat att enligt Världshandelsorganisationens (WTO) avtal om subventioner och utjämningsåtgärder är en subvention inte specifik då den grundas på kriterier eller villkor som är "neutrala, som inte gynnar vissa företag framför andra och som är av ekonomisk karaktär och tillämpas horisontellt". I förevarande mål beviljades emellertid subventionen inte enligt någon godtycklig bedömning, vilket kommissionen för övrigt vitsordat i det ifrågasatta beslutet (punkt IV, elfte stycket i övervägandena).
- 36 Med hänvisning till kommissionens beslut 96/369/EG av den 13 mars 1996 om skattemässigt stöd i fråga om avskrivning till förmån för tyska lufttrafikföretag (EGT L 146, s. 42) och domstolens dom av den 2 juli 1974 i mål 173/73, Italien mot kommissionen (REG 1974, s. 709; svensk specialutgåva, volym 2, s. 321), som citeras i detta beslut, har sökanden påstått att kvalificeringen av stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget inte kan tillämpas på PRI, dels eftersom PRI var tillgängligt för samtliga företag för vilka det var motiverat att de mottog subventionen i fråga med beaktande av det spanska systemets karaktär och systematik, som avser att främja miljöskyddet, säkerheten på vägarna och förnya vagnparken, dels eftersom det av ekonomiska rationella skäl var nödvändigt och ändamålsenligt att undanta stora företag för att det nämnda systemet skulle tillämpas störningsfritt och effektivt.

- 37 I sin replik har sökanden bestritt de selektiva omständigheter som kommissionen åberopat i sitt svaromål. Sökanden har hävdats att endast den omständigheten att vissa givna ekonomiska sektorer uteslutits från möjligheten att motta stöd kan leda till slutsatsen att stödet i fråga är av specifik karaktär (domstolens dom av den 17 juni 1999 i mål C-75/97, Belgien mot kommissionen, REG 1999, s. I-3671, punkterna 28 och 30). I förevarande mål har PRI emellertid inte uteslutit någon ekonomisk sektor från sitt tillämpningsområde.
- 38 Med hänvisning till villkoren i den ovan i punkt 3 nämnda överenskommelsen av den 27 september 1994 har kommissionen bestritt att åtgärden i PRI är en generell åtgärd. Kommissionen har uteslutit att det är möjligt att hänvisa till begreppet "specifik subvention" i WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder för att pröva villkoren för tillämpningen av artikel 92.1 i fördraget. Kommissionen har bestritt sökandens förklaringar för att motivera det omtvistade programmet med ekonomiskt rationella skäl hänförliga till systemets effektivitet.

— Förstainstansrättens bedömning

- 39 En statlig åtgärds specifika karaktär, det vill säga dess selektiva karaktär, utgör ett av kännetecknen för begreppet statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Det är därför viktigt att kontrollera huruvida åtgärden i fråga medför fördelar uteslutande för vissa företag eller vissa verksamhetssektorer (se domstolens dom av den 26 september 1996 i mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen, REG 1996, s. I-4551, punkt 24, av den 1 december 1998 i mål C-200/97, Ecotrade, REG 1998, s. I-7907, punkterna 40 och 41, och i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 26).
- 40 Sökandens argument att det inte i PRI föreskrevs någon föregående fastställelse av de enskilda mottagarna av dess åtgärder skall i sin helhet lämnas utan avseende. Omständigheten att stödet inte riktades till en eller flera särskilda stödmottagare, utan i stället var underställt en rad objektiva kriterier enligt vilka

stödet kunde beviljas inom ramen för en allmän i förväg fastställd budgetram till ett obegränsat antal mottagare som inte individualiserats, kan nämligen inte vara tillräcklig för att ifrågasätta åtgärdens selektiva karaktär och följaktligen dess kvalificering som statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. En dylik omständighet innebär på sin höjd att åtgärden i fråga inte är ett individuellt stöd. Den utesluter däremot inte att detta statliga ingripande skall kvalificeras som ett stödprogram som utgör en selektiv och således specifik åtgärd, om det på grund av dess tillämpningskriterier medför fördelar för vissa företag eller vissa verksamheter, medan andra företag eller verksamheter utesluts.

- 41 I förevarande mål har kommissionen gjort gällande att "[u]r de berörda köparnas synvinkel är stödet avsett att gynna fysiska personer, [SMF], offentliga eller regionala myndigheter eller lokala företag som tillhandahåller offentliga tjänster. Effekten av dessa stöd är sänkta kostnader i stödmottagarnas affärsverksamhet, kostnader som deras konkurrenter måste bära" (punkt IV, fjärde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet). Kommissionen anser (samma stycke) "att stödet stärker de stödmottagande företagens finansiella ställning och verksamhetsmöjligheter och därför gynnar dem i förhållande till deras konkurrenter".
- 42 Enligt dessa utdrag ur det ifrågasatta beslutet utgörs den i PRI föreskrivna åtgärdens selektiva karaktär av att den endast avser fysiska personer, SMF, offentliga regionala företag och lokala företag som tillhandahåller offentliga tjänster, medan andra personer som anskaffar industriella fordon utesluts från åtgärden.
- 43 Kommissionen gav som svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten, som bilaga till sin skrivelse av den 10 mars 2000 (nämnd ovan i punkt 17), in en kopia av överenskommelsen av den 27 september 1994 om fastställelse av villkoren för beviljande av räntebidrag inom ramen för PRI.

44 Denna överenskommelse anger till vilka PRI riktar sig enligt följande:

”De personer som kan omfattas av denna kredit utgörs av fysiska och juridiska personer som anskaffar ett industriellt fordon. Vad avser juridiska personer skall det vara fråga om små eller medelstora företag, vilket innebär de företag som uppfyller följande kriterier:

- som har färre än 250 anställda,
- vars årliga omsättning inte överstiger 20 miljoner ecu,
- vars årliga totala balansräkning inte överstiger 10 miljoner ecu,
- och vars kapital innehas till högst 25 procent av ett stort företag, förutom i fråga om offentliga företag eller riskkapitalbolag.

För det fall den fysiska personen är en kommun, en autonom gemenskap eller en enhet som förvaltar offentliga tjänster, skall villkoret att vara ett litet eller ett medelstort företag inte tillämpas.

Undantagsvis kan ICO efter föregående samråd med ledningen för industrifrågor inom industri- och energiministeriet godkänna finansieringstransaktioner till förmån för personer som inte uppfyller något av de ovannämnda villkoren.”

- 45 Under det administrativa förfarandet förklarade Konungariket Spanien ”att den teoretiska möjligheten att undantagsvis godkänna krediter som inte uppfyller de ställda villkoren aldrig har utnyttjats, och att avsikten med ett sådant undantag är att [PRI] kan utnyttjas av företag som i princip uppfyller alla villkor för att klassificeras som [SMF], men som genom extraordinära omständigheter, p.g.a. en mycket liten avvikelse, inte uppfyller alla dessa villkor under något skede av förfarandet” (punkt III, fjortonde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet).
- 46 Av de upplysningar som lämnats av Konungariket Spanien under det administrativa förfarandet — vilka inte bestritts av sökanden vid förstainstansrätten — framgår det att de som kommit i åtnjutande av PRI endast utgörs av dels de fysiska personer som tillhör ”kategorin ’offentliga regionala företag och företag som tillhandahåller lokala allmänna tjänster’” (punkt III, tredje stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet), dels ”fysiska personer eller [SMF] som omfattas av den definition som fastställs i gemenskapens riktlinjer om statligt stöd för små och medelstora företag och kommissionens rekommendation av den 3 april 1996 om definitionen av små och medelstora företag, som genomför transporter för annans räkning och även för egen räkning” (punkt III, fjärde stycket).
- 47 Av dessa omständigheter framgår att PRI bland användarna av industriella fordon skulle ge stöd, och faktiskt gav sådant stöd, endast till fysiska personer, SMF, offentliga lokala och regionala företag och företag som tillhandahåller lokala allmänna tjänster. Andra användare av detta slags fordon, det vill säga stora företag, fick inte tillgång till PRI. Detta har varit fallet även om de, i likhet med stödmottagarna enligt PRI, anskaffade ett nytt industriellt fordon under PRI:s tillämpningsperiod och ersatte ett begagnat fordon för sin transportverksamhet.
- 48 Med beaktande av ovanstående och utan att det finns anledning att pröva relevansen av de andra omständigheterna som gjorts gällande av kommissionen i sina skrivelser i detta avseende, godtar förstainstansrätten kommissionens

bedömning att åtgärden i PRI är av selektiv karaktär och således specifik i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

- 49 Omständigheterna att det inte görs någon åtskillnad på grund av nationaliteten hos den som anskaffar det industriella fordonet samt att det är möjligt att komma i åtnjutande av subventionen även då det fordon som tas bort från marknaden importerats från en annan medlemsstat i gemenskapen ändrar inte den bedömning som gjorts i föregående punkt.
- 50 Hänvisningen till begreppet ”subvention” i den mening som avses i WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder är — i likhet med vad som gjorts gällande av kommissionen — under alla omständigheter utan relevans för att kvalificera åtgärden som statligt stöd i den mening som avses i gemenskapsrätten.
- 51 Vad slutligen avser argumentet att det spanska systemets karaktär och systematik avser att befrämja miljöskyddet, säkerheten på vägarna och förnyelsen av vagnparken kan inte heller detta argument godtas.
- 52 Visserligen kan åtgärder som medför olikhet i behandlingen av företagskategorier eller verksamhetssektorer berättigas genom systemets karaktär eller systematik (se domen i det ovan i punkt 36 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 33, i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkterna 33 och 34, se även förstainstansrättens dom av den 27 januari 1998 i mål T-67/94, Ladbroke Racing mot kommissionen, REG 1998, s. II-1, punkt 76).
- 53 I förevarande mål har emellertid sökanden endast åberopat att syftet med PRI var att förnya den spanska industriella fordonsparken för att skydda miljön och förbättra säkerheten på vägarna, vilket inte är tillräckligt för att PRI i sig skall anses utgöra ett system eller en generell åtgärd eller en del i något ”spanskt

system”, som sökanden för övrigt inte närmare identifierat. Om detta argument skulle godtas skulle det vara tillräckligt för de offentliga myndigheterna att åberopa att en antagen stödåtgärds mål är berättigat för att åtgärden skall anses vara en generell åtgärd, som inte omfattas av artikel 92.1 i fördraget. I denna bestämmelse görs det emellertid inte någon åtskillnad mellan orsakerna till och målen för de statliga ingripandena, vilka i stället bedöms mot bakgrund av sina verkningar (domstolens dom av den 29 februari 1996 i mål C-56/93, Belgien mot kommissionen, REG 1996, s. I-723, punkt 79, i det ovan i punkt 39 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 20, och av den 17 juni 1999 i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 25).

- 54 I likhet med vad kommissionen påpekat i sina skrivelser har sökanden inte förklarat på vilket sätt undantaget för de stora företagen var berättigat på grund av karaktären av och systematiken i det påstådda systemet, som PRI motsvarade eller omfattades av. Under alla omständigheter kan de av sökanden åberopade spanska myndigheternas mål med PRI inte berättiga ett dylikt undantag, eftersom de stora företagens industriella fordon också blir äldre och utgör en risk vad avser miljöskyddet och säkerheten på vägarna.
- 55 Sökandens argument, som åberopats för att bestrida att kommissionen gjort en riktig bedömning vad avser PRI:s selektiva karaktär, skall sammanfattningsvis inte godtas.

Motiveringen

— Parternas argument

- 56 Sökanden har gjort gällande att kommissionen i punkt IV i övervägandena i det ifrågasatta beslutet definierat begreppet stöd med hänvisning till tre rekvisit,

nämligen användningen av statliga medel, snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln. Kommissionen har emellertid inte nämnt villkoret att åtgärden skall vara av specifik karaktär, och en sådan underlåtenhet utgör en brist på motivering.

57 Kommissionen har inte yttrat sig i denna del.

— Förstainstansrättens bedömning

58 Enligt fast rättspraxis skall den motivering som krävs enligt artikel 190 i fördraget vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet. Av motiveringen skall klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Av denna rättspraxis framgår vidare att det inte kan krävas att motiveringen till en rättsakt innehåller alla de särskilda faktiska och rättsliga omständigheter som ligger till grund för rättsakten, så länge den ingår i ett större systematiskt sammanhang (domen av den 29 februari 1996 i det ovan i punkt 53 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 86).

59 Då denna princip tillämpas vid kvalificeringen av en stödåtgärd innebär den ett krav på att kommissionen skall ange skälen till att den anser att stödåtgärden i fråga omfattas av tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget (förstainstansrättens domar av den 30 april 1998 i mål T-214/95, Vlaams Gewest mot kommissionen, REG 1998, s. II-717, punkt 64, och i mål T-16/96, Cityflyer Express mot kommissionen, REG 1998, s. II-757, punkt 66).

- 60 I förevarande mål har kommissionen, i punkt IV första stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet, erinrat om innehållet i artikel 92.1 i fördraget. Omständigheten att kommissionen därefter sammanfattade begreppet stöd i den mening som avses i denna bestämmelse utan att formellt nämna villkoret att åtgärden skall vara av specifik karaktär, kan inte anses göra avsnitten i denna punkt i det ifrågasatta beslutet, som återgivits i punkt 41 ovan, oklara. Dessa avsnitt visar klart och tydligt att kommissionen beaktade nämnda villkor vid prövningen av huruvida PRI omfattades av tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget.
- 61 Sökanden har för övrigt väl uppfattat att motiveringen för att PRI i det ifrågasatta beslutet ansågs vara av selektiv karaktär var att de stora företagen undantogs från PRI:s stödförmåner. I sin ansökan har sökanden nämligen försökt att motivera detta undantag med omständigheter hänförliga till det spanska systemets påstådda karaktär och systematik (se ovan punkt 36).
- 62 Sökandens argument att det föreligger en brist på motivering vad avser det omtvistade stödprogrammets specifika karaktär kan således inte godtas.
- 63 Talan kan följaktligen inte bifallas på den prövade första delgrunden.

Andra delgrunden

- 64 Sökanden har gjort gällande att kommissionen felaktigt ansett att PRI snedvridit konkurrensen och påverkat handeln mellan medlemsstaterna. Vidare har sökanden åberopat att det föreligger en brist på motivering avseende det ifrågasatta beslutet i denna del.

Huruvida kommissionen gjort en riktig bedömning

— Parternas argument

- 65 Sökanden har för det första gjort gällande att PRI huvudsakligen avsåg fordon som inte befann sig i en konkurrenssituation i förhållande till fordon från andra medlemsstater inom gemenskapen. De fordon som befinner sig i en sådan konkurrenssituation förnyas nämligen långt innan det att de har varit registrerade i tio år, vilket var ett villkor för att kunna komma i åtnjutande av PRI. Sökanden har tillagt att den enda fordonskategori som skulle kunna finnas i en sådan konkurrenssituation inom gemenskapen är lastbilar för varutransporter med tillstånd att utföra inrikes offentliga transporter. Endast 10 procent av denna kategori fordon har emellertid varit registrerade i tio år på sätt som nämnts ovan.
- 66 Sökanden har även gjort gällande att den uppenbara omständigheten att PRI inte intresserat transportföretag som inte var etablerade i Spanien endast beror på de tillkommande kostnader som dessa haft för att söka stöd från PRI. Denna nackdel kompensades emellertid mer än tillräckligt av den låga räntesats som de utländska transportföretagen kommit i åtnjutande av i sitt ursprungsland. Eftersom PRI inte undantog företag etablerade i andra medlemsstater innebar inte den omständigheten att det i praktiken var mindre förmånligt för dessa företag än för de spanska företagen att PRI faller under artikel 92.1 i fördraget (kommissionens tillkännagivande om kontroll av statligt stöd och sänkning av arbetskraftskostnaderna, EGT C 1, 1997, s. 10, punkterna 12 och 13).
- 67 På grund av dessa skäl anser sökanden att PRI:s inverkan på konkurrensen inom transportsektorn var helt obetydlig. Rättspraxis föreskriver emellertid att för tillämpningen av artikel 92.1 i fördraget skall konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna påverkas märkbart eller väsentligt (domstolens dom av den 25 juni 1970 i mål 47/69, Frankrike mot kommissionen, REG 1970, s. 487,

punkt 16, svensk specialutgåva, volym 1, s. 449, av den 14 oktober 1987 i mål 248/84, Tyskland mot kommissionen, REG 1987, s. 4013, punkt 18, och av den 2 februari 1988 i de förenade målen 67/85, 68/85 och 70/85, Van der Kooy m.fl. mot kommissionen, REG 1988, s. 219, punkt 58, svensk specialutgåva, volym 9, s. 305).

- 68 Sökanden har vidare gjort gällande att det omtvistade stödets ringa belopp (3 341 ecu per fordon i absoluta tal, 6,5 procent av fordonets inköpspris före mervärdesskatt i relativa tal) inte kunde snedvrída konkurrensen på en internationell marknad som i förevarande mål kännetecknades av betydande nationella skillnader vad avser finansieringsvillkor. Under alla omständigheter påverkade stödet endast inköpsbeslutet, men inte de taxor som tillämpades av det stödmottagande företaget för dess transporttjänster, eftersom företagets besparingar spreds ut på det anskaffade fordonets användningstid. Sökanden har tillagt att andra överväganden, som hänför sig till möjligheten att erhålla stöd från PRI och de gynnsamma effekterna av förnyelsen av den industriella fordonsparken (bättre säkerhet, högre komfort och bättre livskvalitet för transportörerna samt mindre föroreningar), har fått stödmottagarna av den omtvistade åtgärden att ge in ansökningar därom.
- 69 Sökanden har slutligen betonat några kännetecken beträffande transportsektorn samt kommenterat frågan om överkapacitet inom denna sektor, vilket åberopats av kommissionen i det ifrågasatta beslutet.
- 70 För det första har sökanden påstått att PRI inte medförde någon ökning av antalet industriella fordon, eftersom subventionen var villkorad av att ett begagnat fordon togs bort från marknaden. I likhet med vad som angivits av kommissionen i punkt III, nionde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet tillhörde för övrigt det nya subventionerade fordonet en högre kategori än det fordon som tagits bort från marknaden endast i 12,3 procent av fallen (1 758 fordon), vilket enligt sökanden motsvarar en ökning med 0,05 procent av den industriella fordonsparkens kapacitet i Spanien.

- 71 För det andra utförde enligt siffror från Eurostat 91,4 procent av transportföretagen med verksamhet i Spanien inhemska transporter, vilket visar den ringa inverkan som det omtvistade stödet hade på den internationella transportmarknaden.
- 72 För det tredje är det inte möjligt att fastställa att de besparingar som gjordes av ett SMF, som på grund av PRI valde att tidigare byta ut sitt fordon, automatiskt ledde till en fördel eller till en minskning av företagets taxor som snedvred konkurrensen. Detta med hänsyn dels till de många kostnaderna hänförliga till transporten, dels till de betydande investeringar och amorteringskostnader som det innebär för SMF att anskaffa ett industriellt fordon.
- 73 Kommissionen har gjort gällande att artikel 92.1 i fördraget inte förutsätter att konkurrensen snedvrids genom beviljandet av det omtvistade stödet. Denna bestämmelse förutsätter endast att det föreligger en risk för en sådan snedvridning (se domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet *Vlaams Gewest mot kommissionen*, punkt 46). Kommissionen har betonat att vägtransportsektorn har stora strukturella problem med överkapacitet. Varje stöd, oavsett hur litet det än må vara, som kan förvärra denna situation, skall följaktligen bedömas enligt särskilt stränga kriterier. Vidare kännetecknas denna sektor av en stark atomisering av produktionen, särskilt i Spanien, så att ett stöd som i absoluta tal kan förefalla ringa i själva verket kan ha en betydande inverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna (domstolens dom av den 14 september 1994 i de förenade målen C-278/92—C-280/92, *Spanien mot kommissionen*, REG 1994, s. I-4103, punkt 42). I förevarande mål är det fråga om en betydande påverkan och detta av två anledningar. Stödmottagarna har nämligen inte bara kunnat förnya sina handlingsmöjligheter utan även i vissa fall kunnat stärka dem, eftersom det anskaffade fordonet kunde tillhöra en högre kategori än det från marknaden borttagna fordonet.
- 74 Kommissionen anser att den under dessa omständigheter bara kunde konstatera att stödet som avses i artikel 3 i det ifrågasatta beslutet påverkade handeln inom gemenskapen (domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet *Vlaams Gewest mot kommissionen*, punkt 49). Med stöd av denna dom har kommissionen hävdats att

det i förevarande mål inte är nödvändigt att göra en bedömning av de konkreta effekterna av detta stöd på handeln inom gemenskapen. Vidare har kommissionen bestritt sökandens argument att de av PRI avsedda fordonen är föga konkurrenskraftiga (ovan punkt 65).

— Förstainstansrättens bedömning

- 75 Med beaktande av vad som angivits ovan i punkterna 24 och 25 betonar förstainstansrätten inledningsvis att det ankommer på förstainstansrätten att inom ramen för detta mål pröva om det föreligger en snedvridning av konkurrensen och påverkan av handeln mellan medlemsstaterna med avseende endast på verksamhetssektorn yrkesmässig vägtransport av varor.
- 76 I punkt II i övervägandena i det ifrågasatta beslutet har kommissionen redovisat de olika förordningar som antagits av rådet, genom vilka denna verksamhetssektor gradvis öppnats för gemenskapskonkurrens såväl avseende internationell transport som inhemsk sådan (cabotage).
- 77 I punkt IV i övervägandena i det ifrågasatta beslutet har kommissionen betonat att stödet som beviljats enligt PRI sänkte stödmottagarnas kostnader i affärsverksamhet, medan deras konkurrenter måste bära dessa kostnader (fjärde stycket, första meningen). Kommissionen anser att det omtvistade stödet stärkte stödmottagarnas finansiella ställning och verksamhetsmöjligheter och därför gynnade dem i förhållande till deras konkurrenter (samma stycke, andra meningen). Kommissionen har gjort gällande (åttonde stycket) att "stödmottagarna, som har transport som sin huvudsakliga företagsverksamhet... konkurrerar med transportföretag från Spanien eller andra medlemsstater som inte kan söka stöd enligt [PRI], eftersom liberaliseringen av vägtransporter 1990 öppnade marknaden för konkurrens från företag från andra medlemsstater, både vad gäller internationell transport och cabotagesektorn".

- 78 Kommissionen har därefter förklarat varför den omständigheten att stödet var villkorat av att ett fordon registrerat i Spanien skrotas utgjorde en indirekt diskriminering till nackdel för transportföretag som inte är etablerade i denna stat och av denna anledning innebar en snedvridning av konkurrensen mellan dessa och de transportföretag som är etablerade i Spanien (nionde och tionde styckena).
- 79 Kommissionen har dragit följande slutsats (tolfte stycket):

”När ett stöd stärker ställningen för företag inom en bestämd sektor som deltar i handeln mellan medlemsstaterna, måste denna handel anses som påverkad i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Eftersom stödet inom ramen för [PRI] stärker stödmottagarnas finansiella ställning och verksamhet i förhållande till deras konkurrenter, och eftersom denna effekt uppstår inom handeln mellan medlemsländerna, anser kommissionen att den inre marknaden kan påverkas av att ett sådant stöd beviljas.”

- 80 Förstainstansrätten kommer att pröva kommissionens bedömning mot bakgrund av de argument som utvecklats av sökanden.
- 81 Det är obestridligt att, inom området för vägtransporter av varor, de SMF som kommit i åtnjutande av det omtvistade stödet konkurrerar med stora företag som inte kunnat ansöka om förmåner enligt PRI (se ovan punkt 47). Det är vidare obestridligt att sektorn för internationella vägtransporter av varor, inom vilken sökanden inte bestritt att åtminstone en del av de SMF som sökanden företräder i förevarande mål är verksamma, kännetecknas av en livlig konkurrens inom gemenskapen, på grund av den gränsöverskridande dimensionen inom detta slag av verksamhet samt att konkurrensen inom sektorn för inhemska vägtransporter av varor sedan flera år, åtminstone potentiellt, har en gemenskapsrättslig dimension på grund av liberaliseringsförordningarna som kommissionen erinrat om i punkt II i övervägandena i det ifrågasatta beslutet.

- 82 Vidare har sökanden inte bestritt att den omtvistade subventionen har gett stödmottagarna lätnader vad avser de normala kostnader som följer av deras löpande verksamhet genom "sänkta kostnader i stödmottagarnas affärsverksamhet" (punkt IV, fjärde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet). Såsom redan angivits ovan i punkt 30 har sökanden däremot betonat att utan detta stöd skulle nämnda stödmottagare inte ha kunnat bestrida de kostnader som följer med anskaffning av ett nytt industriellt fordon.
- 83 Sådana stöd som, liksom i förevarande mål, täcker en del av investeringskostnaderna för förnyelse och som skall genomföras periodiskt utgör enligt rättspraxis driftsstöd (se domstolens dom av den 8 mars 1988 i de förenade målen 62/87 och 72/87, *Exécutif régional wallon och Glaverbel mot kommissionen*, REG 1988, s. 1573, punkterna 31—34). Dylika stöd, som syftar till att befria de stödmottagande företagen från samtliga eller en del av kostnaderna som de normalt skulle bära för den löpande driften eller den normala verksamheten, snedvrider i princip konkurrensvillkoren (förstainstansrättens dom av den 8 juni 1995 i mål T-459/93, *Siemens mot kommissionen*, REG 1995, s. II-1675, punkterna 48 och 77, och i det ovan i punkt 59 nämnda målet *Vlaams Gewest mot kommissionen*, punkt 43). I förevarande mål har den fördel som de stödmottagande företagen kommit i åtnjutande av genom det offentliga ingripandet i själva verket, vilket kommissionen också påstått i det ifrågasatta beslutet, stärkt deras finansiella ställning och verksamhetsmöjligheter och därför gynnat dem i förhållande till deras konkurrenter från Spanien eller från andra medlemsstater, som på grund av sin storlek inte kunnat ansöka om det omtvistade stödet (se i detta avseende domstolens dom av den 11 november 1987 i mål 259/85, *Frankrike mot kommissionen*, REG 1987, s. I-4393, punkt 24).
- 84 Såsom kommissionen betonat (punkt IV, nionde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet), innebär vidare villkoren som fastställts i den ovan i punkt 3 nämnda överenskommelsen av den 27 september 1994 att de SMF som inte är etablerade i Spanien i praktiken får tillkommande kostnader, även om dessa bolag inte är formellt undantagna från PRI. Detta har även vitsordats av sökanden. Genom att uppställa som villkor för att komma i åtnjutande av stödet att ett fordon registrerat i Spanien skall skrotas, tvingar PRI nämligen de transportföretag som inte är etablerade i denna stat att för det fall de vill komma i åtnjutande av ett stöd träffa ett föregående avtal med ett lokalt företag om att det skall ta bort ett dylikt fordon från marknaden, medan de lokala transportföretagen kan komma i direkt åtnjutande av denna subvention utan att behöva ta till

sådana arrangemang. Kommissionen (punkt IV, tionde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet) har därför på goda grunder ansett att beviljandet av stöd enligt PRI "leder till en snedvridning av konkurrensen mellan transportföretag som är etablerade i Spanien och transportföretag som bedriver verksamhet i Spanien men som är etablerade i andra medlemsstater".

- 85 Det av sökanden åberopade argumentet att denna nackdel till stor del kompenseras genom den låga räntenivå som gäller i andra medlemsstater kan, förutom att ingen konkret omständighet åberopats till stöd för detta argument, inte leda till någon annan bedömning än att de spanska offentliga myndigheternas ingripande inom ramen för PRI innebär en konstgjord förändring av de konkurrensvillkor som följer av en normal tillämpning av marknadsvillkoren. För övrigt kan ett offentligt ingripande inte undgå att kvalificeras som ett stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget på den grunden att stödmottagarna trots allt inte försatts i en lika gynnsam ställning som sina konkurrenter från de andra medlemsstaterna, oaktat den fördel som ingripandet medfört för stödmottagarna.
- 86 Såsom kommissionen riktigt betonat i det ifrågasatta beslutet skall, då såsom i förevarande mål ett ekonomiskt stöd som ges av en stat, eller statliga medel, stärker ett företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företag i handeln inom gemenskapen, denna handel nämligen anses påverkas av detta stöd (se domstolens dom av den 17 september 1980 i mål 730/79, Philip Morris mot kommissionen, REG 1980, s. 2671, punkt 11, svensk specialutgåva, volym 5, s. 303, av den 17 juni 1999 i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 47, domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet Vlaams Gewest mot kommissionen, punkt 50). Vidare kan ett stöd påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrیدا konkurrensen även om det stödmottagande företaget, som konkurrerar med företag i andra medlemsstater, inte självt deltar i den gränsöverskridande verksamheten. När en medlemsstat beviljar stöd till ett företag kan nämligen den inhemska produktionen upprätthållas eller öka på grund av detta, vilket leder till att möjligheterna för företag i andra medlemsstater att erbjuda sina tjänster till denna medlemsstats marknad minskar (se i detta hänseende domstolens dom av den 21 mars 1991 i mål C-303/88, Italien mot kommissionen, REG 1991, s. I-1433, punkt 27; svensk specialutgåva, volym 11, s. 115).

- 87 Sökanden har emellertid inte bestritt kommissionens bedömning att sektorn för vägtransporter kännetecknas av överkapacitet (punkt V, femtonde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet). Vidare är det ostridigt att PRI medger att ett begagnat fordon i kategori B, C eller D ersätts av ett nytt fordon som tillhör en högre kategori (punkt I, sista stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet), vilket för övrigt skett i 12,3 procent av fallen (punkt III, nionde stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet). Inte heller det sistnämnda har bestritts av sökanden. En dylik omständighet har sålunda förstärkt överkapaciteten inom denna sektor.
- 88 Således har kommissionen (punkt IV, sista stycket i övervägandena i det ifrågasatta beslutet) på goda grunder ansett att handeln inom gemenskapen kan ha påverkats av att den omtvistade subventionen beviljats (se i detta hänseende domen av den 17 juni 1999 i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 51).
- 89 Oavsett vilken procentandel i den berörda verksamhetssektorn som de subventionerade industriella fordonen må ha haft i jämförelse med den totala industriella fordonsparken och oavsett vilken marknadsandel som innehas av de SMF som mottagit stöd, har ändå konkurrensen inom gemenskapen snedvridits och handeln mellan medlemsstaterna påverkats i motsvarande omfattning.
- 90 Vad avser argumentet att de av PRI berörda fordonen var föga konkurrenskraftiga, skall det betonas att stödet var villkorat just av att ett fordon äldre än tio år skulle ersättas av ett nytt fordon. Såsom kommissionen riktigt angivit i sina skrivelser har PRI på detta sätt stärkt de stödmottagande företagens konkurrensställning genom att eliminera nackdelen som bestod i att det ersatta fordonet var utslitet.
- 91 Sökandens argument att stödet var av ringa omfattning, att dess påverkan var begränsad vad avser företagens beslut att ansöka enligt PRI samt att PRI inte haft någon inverkan på de av företagen tillämpade taxorna kan slutligen inte godtas.

- 92 När en offentlig myndighet ger ett företag en liten fördel, snedvrids enligt rättspraxis konkurrensen i liten utsträckning men den snedvrids trots allt. Förbudet i artikel 92.1 i fördraget är tillämpligt på allt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen, oavsett belopp, i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna (se domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet *Vlaams Gewest mot kommissionen*, punkt 46). Förhållandet att ett stöd är av relativt ringa betydelse eller att det mottagande företaget är relativt litet utesluter inte a priori att handeln mellan medlemsstaterna kan påverkas (se domstolens dom av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, *Belgien mot kommissionen*, REG 1990, s. I-959, punkt 43, svensk specialutgåva, volym 10, s. 369, i det ovan i punkt 73 nämnda målet *Spanien mot kommissionen*, punkterna 40—42, och i det ovan i punkt 59 nämnda målet *Vlaams Gewest mot kommissionen*, punkt 48). Ett relativt ringa stöd kan således påverka handeln mellan medlemsstaterna i det fall sektorn i fråga präglas av stor konkurrens (dom av den 21 mars 1991 i det ovan i punkt 86 nämnda målet *Italien mot kommissionen*, punkt 27), vilket är fallet i fråga om sektorn för vägtransporter av varor vilken kännetecknas av att det finns ett stort antal små företag.
- 93 Sökanden har för övrigt vitsordat att stödmottagarna inte hade kunnat bestrida de kostnader som är hänförliga till förnyelsen av deras industriella fordonspark om de inte erhållit den omtvistade subventionen (se ovan punkt 30). Oavsett vilka de andra motiven var för stödmottagarna att ansöka enligt PRI och oavsett vilka återverkningar som det erhållna stödet haft på deras taxor, är det således obestridligt att subventionen i fråga hjälpt dem att förnya sina handlingsmöjligheter genom att stärka deras ställning i förhållande till sina lokala och utländska konkurrenter, faktiska eller potentiella.
- 94 Med beaktande av ovanstående har kommissionen på goda grunder dragit den slutsatsen att handeln mellan medlemsstaterna påverkats samt att konkurrensen snedvridits eller hotats att snedvridas på grund av beviljandet av stödet som avses i artikel 3 i det ifrågasatta beslutet. Till skillnad från vad sökanden hävdar krävs inte enligt rättspraxis att — för att den slutsatsen skall dras — snedvridningen av konkurrensen eller risken för en sådan snedvridning och inverkan på handeln inom gemenskapen skall vara märkbar eller väsentlig (se dom av den 21 mars 1990 i det ovan i punkt 92 nämnda målet *Belgien mot kommissionen*, punkterna 42 och 43, och i det ovan i punkt 59 nämnda målet *Vlaams Gewest mot kommissionen*, punkt 46).

- 95 Sökandens argument att kommissionen gjort en felaktigt bedömning i denna del skall således inte godtas.

Motiveringen

— Parternas argument

- 96 Sökanden har klandrat kommissionen för att i det ifrågasatta beslutet ha begränsat sig till en teoretisk anspelning på den formella liberaliseringen av vägtransportsektorn, utan att pröva den faktiska situationen vad gäller den berörda marknaden, de stödmottagande företagens marknadsandel, konkurrerande företags ställning och handeln med tjänsten i fråga mellan medlemsstaterna. Detta strider enligt sökanden mot vad som krävs enligt rättspraxis (domstolens dom av den 13 mars 1985 i de förenade målen 296/82 och 318/82, Nederländerna och Leeuwarder Papierwarenfabriek mot kommissionen, REG 1985, s. 809, punkt 24, svensk specialutgåva, volym 8, s. 103, och av den 24 oktober 1996 i de förenade målen C-329/93, C-62/95 och C-63/95, Tyskland m.fl. mot kommissionen, REG 1996, s. I-5151, punkt 54).
- 97 Vidare motiverade inte kommissionen sitt tysta underkännande av de argument som lagts fram under det administrativa förfarandet avseende den omständigheten att det inte föreligger någon väsentlig snedvridning av konkurrensen eller inverkan på handeln mellan medlemsstaterna, vilket strider mot vad som erfordras enligt rättspraxis (domstolens dom av den 14 februari 1990 i mål C-301/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1990, s. I-307, punkt 43; svensk specialutgåva, volym 10, s. 303).
- 98 Med stöd av den rättspraxis som nämnts ovan i punkt 96 har sökanden vidare hävdats att kommissionen har en mycket mer omfattande motiveringsskyldighet vad gäller snedvridningen av konkurrensen och inverkan på handeln inom gemenskapen då det föreligger stöd som beviljats rättsstridigt.

- 99 Kommissionen har förklarat varför den anser att den ovan i punkt 96 angivna rättspraxisen inte är tillämplig i förevarande mål. Kommissionen anser att den uppfyllt de motiveringskrav som fastställts i rättspraxis genom att i det ifrågasatta beslutet redogöra för de omständigheter som visar att PRI kan påverka handeln mellan medlemsstaterna. Vidare har kommissionen tillagt att, när såsom i förevarande mål stöden inte har anmälts, det inte i rättspraxis uppställs några krav på kommissionen att påvisa den verkliga inverkan av detta stöd på konkurrensen och handeln inom gemenskapen (dom av den 14 februari 1990 i det ovan i punkt 97 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 33).

— Förstainstansrättens bedömning

- 100 Även om det i vissa fall kan framgå av själva de omständigheter under vilka stödet beviljades att stödet är av sådant slag att det kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrیدا eller hota att snedvrیدا konkurrensen, åligger det kommissionen att åtminstone redogöra för dessa omständigheter i motiveringen till sitt beslut (domstolens dom av den 14 november 1984 i mål 323/82, *Intermills* mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 38, svensk specialutgåva, volym 7, s. 685, och i det ovan i punkt 96 nämnda målet *Nederländerna och Leeuwarder Papierwarenfabrik* mot kommissionen, punkt 24).
- 101 I förevarande mål innehåller de avsnitt i det ifrågasatta beslutet som avses i punkterna 76—79 ovan en tillräcklig redogörelse för omständigheterna och de rättsliga överväganden som beaktats vid bedömningen av villkoren för snedvrیدningen av konkurrensen och inverkan på den mellanstatliga handeln. En dylik redogörelse gör det möjligt för sökanden och domstolen att få kännedom om skälen till att kommissionen ansett att det omtvistade stödet uppfyller dessa villkor.
- 102 Till skillnad från vad sökanden hävdade ålåg det inte kommissionen att göra någon ingående ekonomisk analys av den faktiska situationen på den berörda marknaden, de stödmottagande företagens marknadsandel, konkurrerande företags ställning och handeln med tjänsterna i fråga mellan medlemsstaterna, eftersom den hade redogjort för hur konkurrensen snedvreds och handeln mellan

medlemsstaterna påverkades genom det omtvistade stödet (se i detta avseende domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Philip Morris mot kommissionen, punkterna 9—12, och i det ovan i punkt 59 nämnda målet Vlaams Gewest mot kommissionen, punkt 67).

- 103 Vad avser rättsstridigt beviljade stöd är kommissionen vidare inte skyldig att styrka den faktiska inverkan som dylika stöd haft på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna. En dylik skyldighet skulle nämligen utmynna i att medlemsstater som utbetalar stöd utan att beakta anmälningsskyldigheten i artikel 93.3 i fördraget skulle gynnas framför dem som anmäler planerade stöd (se domen av den 14 februari 1990 i det ovan i punkt 97 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 33, och i det ovan i punkt 59 nämnda målet Vlaams Gewest mot kommissionen, punkt 67).
- 104 Utöver den rättspraxis som det erinrats om i punkt 58 ovan skall det betonas att kommissionen inte är tvungen att ta ställning till samtliga argument som de berörda har åberopat vid denna i motiveringen av de beslut som den fattar för att säkra tillämpningen av konkurrensreglerna. Det räcker med att den anger de omständigheter och rättsliga överväganden som haft en avgörande betydelse för beslutet (förstainstansrättens dom av den 24 januari 1992 i mål T-44/90, La Cinq mot kommissionen, REG 1992, s. II-1, punkt 41, samt i denna dom angiven rättspraxis, domen i det ovan i punkt 83 nämnda målet Siemens mot kommissionen, punkt 31, och i det ovan i punkt 59 nämnda målet Vlaams Gewest mot kommissionen, punkt 63). Detta har kommissionen gjort i förevarande mål.
- 105 Sökandens argument att det föreligger en brist på motivering vad avser kriterierna snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan medlemsstaterna skall således inte godtas.
- 106 Talan kan följaktligen inte bifallas på den prövade andra delgrunden.

Tredje delgrunden

Parternas argument

- 107 Sökanden har hävdats att även om det godtas att PRI har påverkat konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna skall PRI förklaras vara förenligt med den gemensamma marknaden med stöd av artikel 92.3 c i fördraget.
- 108 Kommissionen har inte yttrat sig i denna del.

Förstainstansrättens bedömning

- 109 Enligt fast rättspraxis har kommissionen ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning vid tillämpningen av artikel 92.3 i fördraget, vilket innebär ekonomiska och sociala bedömningar som skall göras i ett gemenskapssammanhang (dom i det ovan i punkt 86 nämnda målet Philip Morris mot kommissionen, punkt 24, och av den 17 juni 1999 i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 55). Bedömningen av huruvida ett statligt stöd är förenligt med den gemensamma marknaden är svår, genom att de ekonomiska och sociala förhållanden som skall beaktas och bedömas är komplexa och snabbt kan ändras (domstolens dom av den 14 februari 1990 i det ovan i punkt 97 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 15, av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m.fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 36, och av den 14 januari 1997 i mål C-169/95, Spanien mot kommissionen, REG 1997, s. I-135, punkt 18).
- 110 Under dessa omständigheter ankommer det inom ramen för en talan om ogiltigförklaring endast på gemenskapens domstolar att pröva om någon av de

orsaker till rättsstridighet som föreskrivs i artikel 173 i fördraget föreligger med avseende på kommissionens beslut att inte tillämpa undantaget i artikel 92.3 c i fördraget på det omtvistade stödet, men domstolarna kan inte ersätta beslutsfattarens bedömning av omständigheterna med sin egen bedömning, i synnerhet inte på det ekonomiska planet (se domstolens dom av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen, REG 1993, s. I-3203, punkt 23, svensk specialutgåva, volym 14, s. 213, och domen i det ovan i punkt 52 nämnda målet Ladbroke Racing mot kommissionen, punkt 147). Av detta följer att förstainstansrättens prövning i förevarande mål skall inskränka sig till en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att de faktiska omständigheterna som lagts till grund för det omtvistade valet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (se domen i det ovan nämnda målet Matra mot kommissionen, punkt 25, och av den 29 februari 1996 i det ovan i punkt 53 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 11, förstainstansrättens dom av den 27 februari 1997 i mål T-106/95, FFSA m.fl. mot kommissionen, REG 1997, s. II-229, punkt 101, i det ovan i punkt 52 nämnda målet Ladbroke Racing mot kommissionen, punkt 148, och av den 25 juni 1998 i de förenade målen T-371/94 och T-394/94, British Airways m.fl. och British Midland Airways mot kommissionen, REG 1998, s. II-2405, punkt 79).

- 111 I förevarande mål har sökanden inte pekat på någon omständighet som skulle leda fram till att det ifrågasatta beslutet skall anses rättsstridigt, i den mån det innebär att kommissionen, efter den detaljerade bedömningen som redovisats i punkt V i övervägandena, tillämpade det i artikel 92.3 c i fördraget föreskrivna undantaget på det stöd som avses i artikel 3 i nämnda beslut.
- 112 Talan kan följaktligen inte bifallas på den andra grunden

2. Den första och den tredje grunden som syftar till ogiltigförklaring av artikel 4 i det ifrågasatta beslutet: Asidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, proportionalitetsprincipen, principen om likabehandling och "förbudet mot godtycklig behandling", liksom av artikel 190 i fördraget

- 113 Med stöd av den första och den tredje grunden avser sökanden uppnå ogiltigförklaring av artikel 4 i det ifrågasatta beslutet. Denna artikel förpliktar

Konungariket Spanien att upphäva och återkräva från stödmottagarna det stöd som anges i artikel 3. Till stöd för dessa båda grunder har sökanden åberopat åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, proportionalitetsprincipen och motiveringsskyldigheten. Sökanden har dessutom åberopat åsidosättande av principen om likabehandling och ”förbudet mot godtycklig behandling”. Eftersom de båda sista delgrunderna inte närmare utvecklats av sökanden i sina skrivelser, anser förstainstansrätten att de sammanblandas med de tre första delgrunderna.

Åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar

- 114 Till stöd för denna delgrund har sökanden i första hand åberopat att det föreligger exceptionella omständigheter som föranlett stödmottagarna att tro att stödet var lagenligt. I andra hand har sökanden hävdats att tidsutdräkten för det administrativa förfarandet medfört att nämnda stödmottagare fått berättigade förväntningar.

Den åberopade förekomsten av exceptionella omständigheter

— Parternas argument

- 115 Efter att ha betonat PRI:s syfte att skydda miljön och höja vägsäkerheten, har sökanden gjort gällande att rättspraxis medger att en mottagare av ett påstått rättsstridigt stöd under exceptionella omständigheter kan ha haft anledning att tro att stödet var lagenligt (domstolens dom av den 20 september 1990 i mål C-5/89, REG 1990, s. I-3437, punkt 16, svensk specialutgåva, volym 10, s. 499, och av den 10 juni 1993 i mål C-183/91, kommissionen mot Grekland, REG 1993, s. I-3131, punkt 18).

- 116 Dylika exceptionella omständigheter föreligger just i förevarande mål. För det första tog stödmottagarna huvudsakligen upp lånen vid privata banker, utan något ingripande från offentliga myndigheter, och utan att förstå att dylika lån kunde innehålla element av offentligt stöd, särskilt med tanke på att dessa små företag saknar "europeisk kultur". För det andra informerades företagen inte vid något tillfälle av de spanska myndigheterna om att ett förfarande beträffande PRI pågick vid gemenskapsmyndigheterna. För det tredje kunde de med berättigade skäl tvivla på att åtgärden i PRI kunde utgöra ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Med beaktande av att PRI presenterades som en generell åtgärd för att förnya den industriella fordonsparken för samtliga SMF kunde företagen för det fjärde rimligen tro att detta program omfattades av de minimis-regeln som anges i kommissionens meddelande om försumbart stöd (EGT C 68, 1996, s. 9).
- 117 På grundval av domstolens dom av den 24 november 1987 i mål 223/85, RSV mot kommissionen (REG 1987, s. 4617), generaladvokaten Tesaurus förslag till avgörande inför domen av den 14 januari 1997 i det ovan i punkt 109 nämnda målet Spanien mot kommissionen (REG 1997, s. I-138, I-146 och I-147) och artikel 14.1 andra meningen i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EGT L 83, s. 1), har sökanden gjort gällande att de stödmottagande företagen är behöriga att vid gemenskapsdomstolarna åberopa sina berättigade förväntningar för att bestrida återbetalningskrav av nämnda stöd. Vidare har sökanden hävdats att, mot bakgrund av att PRI vid tillfället presenterades som en generell åtgärd samt att begreppet statligt stöd är ett komplext begrepp inom gemenskapsrätten, den omständigheten att beviljandet av stödet var villkorat av att ett fordon registrerat i Spanien skulle skrotas inte kunde föranleda stödmottagarna att misstänka att PRI kunde utgöra ett statligt stöd i strid med artikel 92.1 i fördraget.
- 118 Kommissionen har hävdats att principen om skydd för berättigade förväntningar inte med framgång kan åberopas vid gemenskapsdomstolarna (domarna i det ovan i punkt 83 nämnda målet Siemens mot kommissionen och i det ovan i punkt 52 nämnda målet Ladbroke Racing mot kommissionen). I vart fall anser kommissionen att de av sökanden åberopade omständigheterna inte kan anses vara exceptionella.

— Förstainstansrättens bedömning

- 119 Inledningsvis skall det noteras att sökanden inte hävdar att de SMF som sökanden företräder i förevarande mål inte vid tillfället insåg att de beviljade krediterna för anskaffning av ett nytt industriellt fordon inom ramen för PRI hade en förmånlig räntesats. Dessa företag var således klart medvetna om förmånen och sålunda om stödet som följer av den reducerade räntenivån på dessa krediter.
- 120 Vidare är det ostridigt att PRI inte genomförts med iakttagande av det i artikel 93.3 i fördraget föreskrivna förfarandet.
- 121 Med hänsyn till att kommissionens kontroll av statligt stöd enligt artikel 93 i fördraget är tvingande, kan emellertid företag som mottar stöd i princip inte ha berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt såvida det inte beviljats i enlighet med förfarandet i nämnda artikel. En omdömesgill ekonomisk aktör skall nämligen i normala fall kunna avgöra om detta förfarande har följts (se domstolens dom i det ovan i punkt 115 nämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkt 14, av den 14 januari 1997 i det ovan i punkt 109 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 51, och av den 20 mars 1997 i mål C-24/95, Alcan Deutschland, REG 1997, s. I-1591, punkt 25).
- 122 Rättspraxis utesluter emellertid inte att mottagare av ett rättsstridigt stöd kan åberopa exceptionella omständigheter som medför att de har berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt för att motsätta sig att återbetala det (domarna i de ovan i punkt 115 nämnda målen kommissionen mot Tyskland och kommissionen mot Grekland, punkt 16 respektive punkt 18, se även förstainstansrättens dom av den 15 september 1998 i de förenade målen T-126/96 och T-127/96, BFM och EFIM mot kommissionen, REG 1998, s. II-3437, punkt 69).

- 123 Oberoende av huruvida mottagarna av ett rättsstridigt stöd kan åberopa dylika omständigheter vid gemenskapsdomstolarna, kan emellertid i vart fall inte någon av de omständigheter som i förevarande mål åberopats av sökanden godtas.
- 124 Omständigheten att lånen huvudsakligen beviljades av privata banker utan varje direkt ingripande av de offentliga myndigheterna kan således inte leda till slutsatsen att mottagarna av nämnda lån inte kunde misstänka att räntebidraget som beviljades för deras verksamhet var av statligt ursprung.
- 125 Det framgår nämligen först av allt av de pressurklipp som kommissionen bifogat i bilaga B till sitt svar av den 10 mars 2000 på förstainstansrättens skriftliga frågor att PRI vid tillfället var föremål för en omfattande reklamkampanj från de spanska departementsmyndigheterna ("una intensa campaña del ministerio [de Industria] a partir de septiembre u octubre", *El Pais* av den 9 augusti 1994) och att de artiklar angående stödet som skrivits i dagspressen klart redovisade det statliga ursprunget beträffande det således beviljade stödet ("El Gobierno abonará 93.193 pesetas por cada millón invertido en comprar vehículos industriales", *El Pais* av den 28 september 1994). Vidare kan sökanden inte rimligen bestrida att villkoret att ett begagnat fordon skall tas bort från marknaden inte återfinns inom ramen för beviljande av ett normalt lån av ett privat organ. Omständigheten att PRI presenterades som en åtgärd för förnyelse av SMF:s industriella fordonspark, vilken åberopats av sökanden själv, gjorde det slutligen knappast möjligt för SMF att tvivla på att en dylik åtgärd var av offentligt ursprung. Med beaktande av dessa olika omständigheter insåg stödmottagarna nödvändigtvis att nämnda stöd härrörde från ett ingripande av de spanska myndigheterna och inte från ett privat initiativ.
- 126 Vad avser den påstådda okunnigheten bland SMF om tillämpliga bestämmelser på offentligt stöd samt komplexiteten i begreppet statligt stöd kan detta inte anses utgöra exceptionella omständigheter som kan ligga till grund för några berättigade förväntningar beträffande det beviljade stödets lagenlighet. För

övrigt kan inte stödmottagarna på grund av sin storlek befrias från att hålla sig informerade om gemenskapsrättsliga bestämmelser. I annat fall skulle detta kunna vara till men för gemenskapsrättens ändamålsenliga verkan.

- 127 Omständigheten att stödmottagarna inte informerades av de spanska myndigheterna om det pågående administrativa förfarandet beträffande PRI, även om det finns goda skäl härför, kan inte heller anses utgöra en sådan exceptionell omständighet som kan ligga till grund för deras berättigade förväntningar avseende stödets lagenlighet. Dessutom offentliggjordes kommissionens beslut att inleda det formella granskningsförfarandet som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* av den 13 september 1996 (EGT C 266, s. 10). Kommissionen förklarade i detta beslut att den ansåg att stödprogrammet i fråga var rättsstridigt och uttryckte tvivel beträffande dess förenlighet med den gemensamma marknaden. Kommissionen förbehöll sig ”i enlighet med domstolens prejudikat,... rätten att fatta ett beslut i vilket medlemsstaten anmodas att återta allt stöd som olagligen beviljats i enlighet med den erinran till medlemsstaterna som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* nr C 156 av den 22 juni 1995, s. 5”.
- 128 Den omständigheten att kvalificeringen av åtgärden i PRI som statligt stöd i enlighet med artikel 92 i fördraget kunde förefalla tveksam för stödmottagarna är uppenbarligen otillräcklig för att motivera att de fått berättigade förväntningar beträffande det erhållna stödets lagenlighet.
- 129 Vad avser omständigheten att PRI vid tillfället presenterades som en generell åtgärd för att förnya SMF:s industriella fordonspark, utöver vad som angivits ovan i punkt 125, borde detta ha fått stödmottagarna att tvivla på stödets förenlighet med den gemensamma marknaden, eftersom en dylik presentation tydligt anger stödprogrammets selektiva karaktär. Under alla omständigheter kan detta inte anses vara en exceptionell omständighet som kan ha fått stödmottagarna att tro att kommissionen inte skulle ha några invändningar mot PRI.

- 130 Slutligen skall inte heller argumentet som grundar sig på kommissionens meddelande om försumbara stöd godtas. Detta meddelande undantar nämligen uttryckligen stöd som beviljats inom transportsektorn från nämnda regels tillämpningsområde.
- 131 Sökandens argument som grundar sig på att det föreligger exceptionella omständigheter som motiverar stödmottagarnas förväntningar beträffande stödets lagenlighet skall sammanfattningsvis inte godtas.

Tidsutdräkten för det administrativa förfarandet

— Parternas argument

- 132 Med hänvisning till domen i det ovan i punkt 117 nämnda målet RSV mot kommissionen har sökanden gjort gällande att den extrema tidsutdräkten för det administrativa förfarandet fick stödmottagarna att tro att åtgärden i PRI var lagenlig. Sökanden har hävdats att de spanska myndigheterna tillhandahöll kommissionen de efterfrågade uppgifterna beträffande PRI, vilket innebär att det inte är deras ansvar att det administrativa förfarandet drog ut på tiden. Efter att ha erhållit dessa uppgifter väntade kommissionen i 17 månader innan den inledde det formella förfarandet enligt artikel 93 i fördraget. Efter 41 månaders granskning medgav kommissionen slutligen att åtgärden i PRI i vissa fall inte utgjorde något statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 133 Sökanden har hävdats att det ifrågasatta beslutet inte på något sätt gjorde gällande att de spanska myndigheterna undanhöll kommissionen några uppgifter som var nödvändiga för att det administrativa förfarandet skulle kunna handläggas störningsfritt. Sökanden har tillagt att en påstådd brist på samarbetsvilja hos de

spanska myndigheterna under alla omständigheter inte motiverar tidsutdräkten för det administrativa förfarandet, eftersom rättspraxis ger kommissionen rätt att anmoda medlemsstaten att överlämna handlingar, upplysningar och data som behövs för att granska om stödet i fråga är förenligt med den gemensamma marknaden samt att, för det fall medlemsstaten i fråga underlåter att lämna de upplysningar som begärts, avbryta förfarandet och fatta ett slutligt beslut på grundval av de uppgifter som den har (dom av den 14 februari 1990 i det ovan i punkt 97 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkterna 19 och 22).

- 134 Vidare har sökanden betonat att när kommissionen beslutar att inleda det formella förfarandet skall den avsluta handläggningen inom en rimlig tidsfrist (domstolens beslut av den 11 juli 1979 i mål 59/79, Fédération nationale des producteurs de vins de table et vin de pays mot kommissionen, REG 1979, s. 2425). Den har tillagt att kommissionen, i sitt beslut 92/329/EEG av den 25 juli 1990 om stöd beviljat av den italienska regeringen till en tillverkare av oftalmologiska produkter (Industrie ottiche riunite—IOR) (EGT L 183, 1992, s. 30), bedömde det vara olämpligt att kräva återbetalning av stödet med beaktande av den tid som förflutit mellan det datum då den fick kännedom om detta stöd och det datum då beslutet fattades.
- 135 Sökanden har vidare hävdats att de spanska transportföretag som är bäst informerade om gemenskapsrätten på grund av sin tillgång till officiella handlingar om denna, fått kännedom om kommissionens tvekan om huruvida den omtvistade åtgärden var lagenlig först i september 1996, då kommissionens beslut att inleda det formella förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, vilket således var två år efter det att PRI inleddes. En sådan tidsutdräkt gav stödmottagarna berättigade förväntningar på att stödet var lagenligt.
- 136 Kommissionen har gjort gällande att tidsutdräkten för det administrativa förfarandet var proportionell i förhållande till det förevarande målets svårighetsgrad och att tidsutdräkten under alla omständigheter till stor del kan tillskrivas de spanska myndigheternas bristande samarbetsvilja såväl under det preliminära förfarandet som under det formella granskningsförfarandet beträff-

fande det omtvistade stödprogrammet. Kommissionen har bestritt sökandens jämförelse mellan förevarande mål och domen i det ovan i punkt 117 nämnda målet RSV mot kommissionen. Med hänvisning till förstainstansrättens dom av den 18 september 1995 i mål T-49/93, SIDE mot kommissionen (REG 1995, s. II-2501), punkt 83 och följande punkter, har kommissionen vidare betonat att då en medlemsstat inte tillhandahåller de begärda upplysningarna kan kommissionen, med beaktande av de särskilda omständigheterna i målet, besluta att inhämta mer kompletta upplysningar innan den fattar sitt beslut, i stället för att avsluta förfarandet och uttala sig om stödets förenlighet på grundval av de uppgifter som den har.

— Förstainstansrättens bedömning

- 137 Inledningsvis erinrar förstainstansrätten om att stödåtgärden i fråga inte meddelades kommissionen. Enligt den rättspraxis som angivits ovan i punkt 122 innebär det att stödmottagarna i princip inte kan åberopa berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt för att bestrida återbetalning av stödet, förutom då det föreligger exceptionella omständigheter. I förevarande mål skall det således undersökas huruvida tidsutdräkten för det administrativa förfarandet var exceptionell så att den kan ligga till grund för sådana förväntningar.
- 138 Det framgår av handlingarna avseende skriftväxlingen mellan kommissionen och de spanska myndigheterna under det administrativa förfarandet (bilaga C till kommissionens svar av den 10 mars 2000 på förstainstansrättens skriftliga frågor) att de spanska myndigheterna, som inte anmält PRI hos kommissionen, tillhandahöll kommissionen, på dess begäran, de första upplysningarna om stödprogrammet genom skrivelse av den 6 mars 1995 — som inkom till kommissionen den 7 april 1995 — det vill säga mer än sju månader efter deras beslut av den 28 juli 1994 att anta stödprogrammet (se ovan punkt 2).
- 139 Efter att ha undersökt dessa första upplysningar stod det klart för kommissionen att det var nödvändigt med kompletterande information. Kommissionen tillställde därför de spanska myndigheterna den 6 juli 1995 en begäran om upplysningar, som besvarades genom skrivelse av den 26 juli 1995. Det var först

genom denna skrivelse — det vill säga ett år efter det att PRI antogs — som kommissionen erhöll en kopia av överenskommelsen av den 27 september 1994 om tillämpningsvillkor för PRI.

- 140 Den 20 februari 1996 tillställde kommissionen de spanska myndigheterna en ny begäran om upplysningar. Denna begäran avsåg upplysningar om vissa villkor i den ovannämnda överenskommelsen, konkreta resultat per den 31 december 1995 av PRI:s tillämpning, liksom om den genomsnittliga registreringstiden för industriella fordon i Spanien. De spanska myndigheterna skickade de begärda upplysningarna genom skrivelse av den 14 mars 1996, som inkom till kommissionen den 18 mars 1996.
- 141 Av dessa olika omständigheter framgår att fördröjningen av först inledningen och sedan handläggningen av det preliminära granskningsförfarandet avseende det omtvistade stödprogrammets förenlighet i första hand beror på de spanska myndigheterna. De inte bara antog och genomförde stödprogrammet i strid med anmälningsskyldigheten i artikel 93.3 i fördraget, utan dröjde också med att tillhandahålla kommissionen samtliga nödvändiga upplysningar beträffande programmet.
- 142 Mot bakgrund av dessa omständigheter var det rimligt att kommissionen tog tre månader på sig från och med den 18 mars 1996 innan den till de spanska myndigheterna genom skrivelse av den 26 juni 1996 skickade sitt beslut att inleda det formella granskningsförfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget (se domen av den 14 februari 1990 i det ovan i punkt 97 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 27).
- 143 Mot bakgrund av dessa omständigheter kan uppenbarligen den totala tidsutdräkten för det preliminära granskningsförfarandet beträffande stödet inte anses vara exceptionell. Följaktligen kan inte heller stödmottagarna ha fått berättigade förväntningar på att stödet var lagenligt, vilket skulle kunna hindra återkrav av stödet.

- 144 Inte heller tidsutdräkten för det formella granskningsförfarandet kan ha givit stödmottagarna berättigade förväntningar på att det omtvistade stödet var lagenligt, eftersom de berörda personerna informerades senast den 13 september 1996 om innehållet i skrivelsen av den 26 juni 1996 från kommissionen till de spanska myndigheterna. I denna skrivelse gjorde kommissionen den bedömningen att stödet var rättsstridigt, den uttryckte tvivel om huruvida stödet var förenligt med den gemensamma marknaden samt meddelade att det var möjligt att stödet skulle bli föremål för återkrav.
- 145 Enligt vad som angivits i det ifrågasatta beslutet och som bekräftats av handlingarna beträffande skriftväxlingen mellan kommissionen och de spanska myndigheterna under förfarandet, beror den uppkomna tidsutdräkten om ungefär två år för det formella förfarandet på dels de formella och informella kontakter som var nödvändiga på grund av ärendets komplexitet, dels omständigheten att kommissionen först den 23 februari 1998 hade tillgång till samtliga nödvändiga upplysningar för sin bedömning av huruvida det omtvistade stödet var lagenligt. Under dessa omständigheter kan inte denna tidsutdräkt ha gett stödmottagarna rimliga skäl att tro att de tvivel som institutionen meddelade genom sin skrivelse av den 26 juni 1996 inte längre kvarstod och att stödet inte längre var föremål för någon invändning (se i detta avseende domen av den 14 februari 1990 i det ovan i punkt 97 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 28).
- 146 Omständigheten att kommissionen slutligen i sitt beslut av den 1 juli 1998 gav tillstånd till en del av de med tillämpning av PRI beviljade stöden, kan inte med framgång åberopas för att motivera att stödmottagarna under det administrativa förfarandet skall ha fått berättigade förväntningar avseende det omtvistade stödprogrammets lagenlighet.
- 147 Slutligen är det riktigt att domstolen i domen i det ovan i punkt 117 nämnda målet RSV mot kommissionen ansåg att tiden om 26 månader som kommissionen tagit på sig för att anta sitt beslut i detta mål hos sökanden hade kunnat väcka berättigade förväntningar som förhindrade institutionen att förelägga de berörda nationella myndigheterna att återkräva stödet i fråga (se punkt 17 i skälen). Det är emellertid viktigt att betona att det förelåg särskilda omständigheter i nämnda mål.

- 148 Stödet i fråga hade, visserligen efter det att det betalats ut till stödmottagarna, varit föremål för ett formellt anmälningsförfarande till kommissionen. Stödet avsåg tillkommande kostnader för en transaktion till vilken stöd redan utgått som kommissionen lämnat tillstånd till. Stödet avsåg en sektor som sedan år 1977 erhållit av kommissionen godkända stöd från de nationella myndigheterna. Prövningen av stödets förenlighet med den gemensamma marknaden erfordrade inte någon djupgående granskning. Härav drog domstolen den slutsatsen att under dessa omständigheter kunde sökanden rimligen tro att stödet inte skulle ifrågasättas av kommissionen (se punkterna 14—16 i domskälen).
- 149 På grund av ovan angivna omständigheter skiljer sig nämnda mål på ett grundläggande sätt från förevarande mål.
- 150 I förevarande mål är det ostridigt att PRI aldrig anmäldes till kommissionen av de spanska myndigheterna.
- 151 Vidare framgår det av omständigheter i svaret som kommissionen gav in till förstainstansrätten den 10 mars 2000 att PRI inte utgör någon förlängning av något motsvarande stödprogram för anskaffning av industriella fordon med föregående tillstånd från kommissionen. Kommissionen har anfört att den tidigare lämnade tillstånd till en annan "Plan Renove", som till skillnad från PRI dock avsåg anskaffande av personbilar. Av ovannämnda svar från kommissionen framgår det vidare att de offentliga stöd som tidigare med kommissionens tillstånd beviljats spanska SMF inom sektorn för varutransport hade helt andra syften och mål än de stöd som betalats ut inom ramen för PRI. Det var nämligen fråga om åtgärder för att underlätta förtidspensionering av transportörer, företagssamarbete och kapacitetsminskning inom sektorn.
- 152 Kommentarererna i det ifrågasatta beslutet, vilka bekräftats av handlingarna i skriftväxlingen mellan kommissionen och de spanska myndigheterna under det administrativa förfarandet, utvisar slutligen att institutionen vid ett flertal

tillfällen var tvungen att begära in upplysningar för att pröva PRI med avseende på artikel 92.1 i fördraget.

- 153 Mot bakgrund av dessa omständigheter kan sökanden i förevarande mål inte med framgång åberopa domen i det ovan i punkt 117 nämnda målet RSV mot kommissionen.
- 154 Sökandens argument som grundas på tidsutdräkten för det administrativa förfarandet skall sammanfattningsvis inte godtas.

Åsidosättande av proportionalitetsprincipen

Parternas argument

- 155 Sökanden har först gjort gällande att återkrav av det rättsstridiga stödet skall motiveras av att överträdelsen är allvarlig och omfattande (dom av den 21 mars 1991 i det ovan i punkt 86 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 54). Återkravet kan endast ske med iakttagande av proportionalitetsprincipen (dom av den 14 februari 1990 i det ovan i punkt 97 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkterna 59—62, och beslut av domstolens ordförande av den 3 maj 1996 i mål C-399/95 R, Tyskland mot kommissionen, REG 1996, s. I-2441, punkt 67, domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet Cityflyer Express mot kommissionen, punkterna 54 och 55). Dessutom skall återkravet vara fakultativt och inte automatiskt (domstolens dom av den 24 februari 1987 i mål 310/85, Deufil mot kommissionen, REG 1987, s. 901),

vilket även medgivits av kommissionen i dess meddelande av den 13 maj 1991, med ändring av meddelande av den 4 mars 1991, om stöd som satts i kraft med åsidosättande av bestämmelserna i artikel 93.3 i fördraget.

- 156 Vidare har sökanden åberopat en rad beslut i vilka kommissionen inte begärt återkrav av rättsstridiga stöd. I vissa av dessa ärenden angav kommissionen som skäl för sitt beslut att stödet avsåg miljöskydd, att den beviljade fördelen var marginell eller att det förelåg berättigade förväntningar. Dessa skäl kan enligt sökanden också tillämpas i förevarande mål.
- 157 Sökanden anser att åläggandet för Konungariket Spanien att återkräva det beviljade stödet från var och en av stödmottagarna är alltför omfattande. Den skada som stödmottagarna skulle lida står nämligen inte i proportion till den påstådda snedvridningen av konkurrensen på grund av det beviljade stödet i fråga. Med hänvisning till domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet *Cityflyer Express* mot kommissionen har sökanden tillagt att proportionalitetsregeln fordrar att nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa en sund konkurrens på den inre marknaden, men att dessa i minsta möjliga mån skall hämma främjandet av en harmonisk och väl avvägd utveckling av näringslivet inom gemenskapen som helhet. Genom att kräva återbetalning av stödet i fråga i förevarande mål hämmar kommissionen utvecklingen av näringslivet inom gemenskapen utan att en sund konkurrens på den inre marknaden gynnas, mot bakgrund av att handeln inom gemenskapen inte påverkas av PRI.
- 158 Med stöd av på denna fråga tillämplig rättspraxis har kommissionen i förevarande mål gjort gällande att det är nödvändigt att återkräva stödet för att återställa de konkurrensvillkor som förelåg före det att stödet beviljades. Det är visserligen riktigt att rättsstridiga stöd inte kan återkrävas under exceptionella

omständigheter, men i förevarande mål föreligger inte några dylika omständigheter. Kommissionen har för övrigt kortfattat förklarat varför den inte begärt återkrav av stöden i de olika beslut som återopats av sökanden. Några dylika skäl föreligger emellertid inte i förevarande mål.

Förstainstansrättens bedömning

- 159 Inledningsvis erinrar förstainstansrätten om att prövningen av den andra grunden inte medfört någon ändring av kommissionens bedömning att det stöd som avses i artikel 3 i det ifrågasatta beslutet och som beviljats de av sökanden företrädda företagen inte är förenligt med den gemensamma marknaden.
- 160 Det är fast rättspraxis att då kommissionen konstaterar att ett statligt stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden den kan ålägga den berörda medlemsstaten att från stödmottagarna återkräva stödet, eftersom upphävande av ett rättsstridigt stöd genom återkrav är en logisk följd av att stödet har fastslagits vara rättsstridigt på så sätt att den tidigare situationen återställs (se domen i det ovan i punkt 155 nämnda målet *Deufil* mot kommissionen, punkt 24, dom av den 21 mars 1990 i det ovan i punkt 92 nämnda målet *Belgien* mot kommissionen, punkt 66, och av den 14 januari 1997 i det ovan i punkt 109 nämnda målet *Spanien* mot kommissionen, punkt 47).
- 161 Återbetalningens funktion i detta avseende leder även till att kommissionen i allmänhet, om det inte föreligger exceptionella omständigheter, inte överskrider sin befogenhet att göra en skönsmässig bedömning, vilken har erkänts i domstolens rättspraxis (domen i det ovan i punkt 155 nämnda målet *Deufil* mot kommissionen, punkt 24), om den begär att medlemsstaten skall återkräva de belopp som beviljats som rättsstridigt stöd, eftersom den enbart återställer den tidigare situationen (domen av den 17 juni 1999 i det ovan i punkt 37 nämnda målet *Belgien* mot kommissionen, punkt 66).

- 162 Omständigheten att kommissionen i vissa särskilda fall inte begärt att de berörda stöden skall återkrävas kan inte — oavsett vilka skälen för detta må vara — innebära att kommissionen i förevarande fall skall anses ha överskridit sin befogenhet att göra en skönmässig bedömning genom att ålägga de spanska myndigheterna att återkräva det rättsstridiga stödet som på goda grunder bedömts vars oförenligt med den gemensamma marknaden.
- 163 Därefter erinrar förstainstansrätten om att proportionalitetsprincipen kräver att gemenskapsinstitutionernas rättsakter inte går utöver vad som är ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå det mål som eftersträvas, varvid gäller att man när det finns flera ändamålsenliga åtgärder att välja mellan skall använda sig av den åtgärd som är minst betungande (se exempelvis domstolens dom av den 17 maj 1984 i mål 15/83, Denkavit Nederland, REG 1984, s. 2171, punkt 25, och av den 11 juli 1989 i mål 265/87, Schräder, REG 1989, s. 2237, punkt 21, svensk specialutgåva, volym 10, s. 97).
- 164 Återkrav av ett statligt stöd som olagligen har beviljats kan i princip inte, med hänsyn till återställandet av den tidigare situationen, anses vara en åtgärd som är oproportionerlig i förhållande till målet för bestämmelserna i fördraget avseende statligt stöd (domen av den 21 mars 1990 i det ovan i punkt 92 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 66, av den 14 september 1994 i det ovan i punkt 73 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 75, och av den 14 januari 1997 i det ovan i punkt 109 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 47). En dylik åtgärd, även om den genomförs lång tid efter det att stödet i fråga beviljades, utgör inte en påföljd som inte föreskrivs i gemensapsrätten.
- 165 Sökanden har åberopat att stödmottagarnas återbetalning av stödet skulle förorsaka dem en skada som är långt allvarligare än den snedvridning av konkurrensen eller inverkan på handeln inom gemenskapen som är följden av att

stödet beviljats. Detta förhållande stöds inte av någon konkret uppgift och kan för övrigt inte leda till slutsatsen att återkravet är en oproportionerlig åtgärd i förhållande till målen för fördragets bestämmelser om statligt stöd (se i detta avseende domen av den 21 mars 1990 i det ovan i punkt 92 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkterna 65—67, och av den 14 september 1994 i det ovan i punkt 73 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkterna 73—75).

- 166 Sökanden kan slutligen inte med framgång i förevarande mål åberopa domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet Cityflyer Express mot kommissionen.
- 167 Detta mål avsåg ett lån som beviljats till en förmånlig räntesats av den flamländska regionen (Belgien) till ett flygbolag. I målet ansåg förstainstansrätten att kommissionen med beaktande av omständigheterna i målet på goda grunder kvalificerat stödet som oförenligt med den gemensamma marknaden och begärt att endast skillnaden mellan den räntesats som stödmottagaren skulle ha betalat på marknaden och den räntesats som verkligen hade betalats skulle återkrävas (punkt 53 i domskälen). Efter att ha erinrat om att det i princip inte går att skilja mellan ett stöd som ges i form av ett lån och ett stöd som ges i form av kapitaltillskott, ansåg förstainstansrätten att en enhetlig tillämpning av kriteriet med en privat investerare på de olika fallen, med hänsyn till proportionalitetsprincipen, ändå kan fordra att det vidtas olika åtgärder för att avskaffa de konstaterade snedvridningarna av konkurrensen och återställa den situation som förelåg före utbetalningen av det rättsstridiga stödet (punkterna 54 och 55). På grundval av detta ansåg förstainstansrätten att, vad beträffar ett kapitaltillskott, kommissionen kan anse att avskaffandet av den beviljade förmånen förutsätter att tillskottet återbetalas. Vad däremot beträffar ett lån har kommissionen, om konkurrensfördelen består i att en förmånlig räntesats beviljats och inte i själva värdet av det kapital som ställts till förfogande, grund för att, i stället för att helt enkelt förordna om en återbetalning av kapitalbeloppet, förordna om tillämpning av den räntesats som skulle ha beviljats enligt normala marknadsvillkor och om återbetalning av det belopp som motsvarar skillnaden mellan den ränta som skulle ha betalats enligt sådana villkor och den ränta som faktiskt har betalats på grundval av den förmånliga räntesats som har beviljats (punkt 56).

- 168 Det stöd som i förevarande mål bedömts vara oförenligt med den gemensamma marknaden motsvarar den räntereduktion på krediter som tack vare de spanska myndigheternas ingripande beviljades de fysiska eller juridiska personer som avses i artikel 3 i det ifrågasatta beslutet. Det är endast detta räntebidrag som omfattas av återkravet i artikel 4 i nämnda beslut. Följaktligen kan inte kommissionen klandras för att ha åsidosatt proportionalitetsprincipen.
- 169 Sökandens argument som grundas på åsidosättande av proportionalitetsprincipen skall sammanfattningsvis inte godtas.

Åsidosättande av motiveringsskyldigheten

Parternas argument

- 170 Sökanden har hävdatt att förklaringarna som anges i den sista meningen i punkt VI i övervägandena i det ifrågasatta beslutet inte utgör en tillräcklig motivering för skyldigheten att återkräva det omtvistade stödet. Sökanden har gjort gällande att kommissionen, med beaktande av de åtskilliga fall där kommissionen avstått från att begära att de rättsstridiga stöden återkrävs, är skyldig att lämna en särskild motivering vad avser grunden för en dylik skyldighet i förevarande mål.
- 171 Kommissionen har hävdatt att motiveringen i det ifrågasatta beslutet är tillräcklig i denna del.

Förstainstansrättens bedömning

- 172 När den planerade subventionen, såsom i förevarande mål, redan har utbetalats i strid med bestämmelserna i artikel 93.3 i fördraget är kommissionen, som har befogenhet att ålägga de nationella myndigheterna att besluta om återkrav av statligt stöd, inte skyldig att redogöra för de närmare grunderna för att den utövar denna befogenhet (se domen av den 14 september 1994 i det ovan i punkt 73 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 78, och av den 17 juni 1999 i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 82).
- 173 I förevarande mål erinrade kommissionen i punkt VI i övervägandena i det ifrågasatta beslutet om att Konungariket Spanien hade genomfört PRI utan att i enlighet med artikel 93.3 i fördraget anmäla stödet i tid till kommissionen och att därför programmet var rättsstridigt enligt gemenskapsrätten (första stycket). Kommissionen bestred de spanska myndigheternas argument under det administrativa förfarandet att den omtvistade subventionen blev laglig på grund av den tid som förflutit sedan systemet trätt i kraft. Kommissionen påminde om att det strider mot gemenskapsrätten att låta sina föreslagna stödåtgärder träda i kraft utan att anmäla det till kommissionen och att en sådan överträdelse kan leda till att stödet måste återbetalas med ränta (andra stycket). Kommissionen betonade att den i sin skrivelse av den 26 juni 1996 till de spanska myndigheterna riktade uppmärksamheten på att allt stöd som rättsstridigt beviljats kan bli föremål för ett beslut i vilket den berörda medlemsstaten åläggs att återbetala stödet. Kommissionen angav att Konungariket Spanien i sin svarsskrivelse med anledning av att det formella granskningsförfarandet inletts hävdade att ett beslut som innebar att de beviljade stöden återkrävdes vore i strid med proportionalitetsprincipen, med beaktande av de beviljade stödets ringa storlek (tredje stycket). Kommissionen ansåg dock att det i detta fall var nödvändigt att stöden återkrävdes för att de förhållanden som rådde innan stödet beviljades skulle kunna återställas (fjärde stycket).
- 174 Sökanden har inte åberopat någon särskild omständighet som eventuellt skulle ha kunnat påkalla en ytterligare motivering av kommissionen. Övervägandena, som anges i föregående punkt och som för övrigt återfinns i ett beslut som ingående

redovisar på vilket sätt det stöd som är föremål för återkrav inte är förenligt med den gemensamma marknaden, utgör följaktligen en tillräcklig motivering enligt artikel 190 i fördraget av den skyldighet att återkräva som föreskrivs i artikel 4 i det ifrågasatta beslutet (se i detta avseende domen av den 21 mars 1991 i det ovan i punkt 86 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 54, och av den 17 juni 1999 i det ovan i punkt 37 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 83).

175 Följaktligen skall sökandens argument som grundas på att det föreligger en brist i motiveringen inte godtas.

176 Det framgår av det ovan anförda att talan inte kan bifallas på den första och den tredje grunden.

177 Följaktligen skall talan ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

178 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet i sin helhet, skall sökanden bära sin rättegångskostnad och förpliktas att ersätta kommissionens rättegångskostnad.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Lenaerts

Azizi

Moura Ramos

Jaeger

Mengozi

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 29 september 2000.

H. Jung

K. Lenaerts

Justitiesekreterare

Ordförande